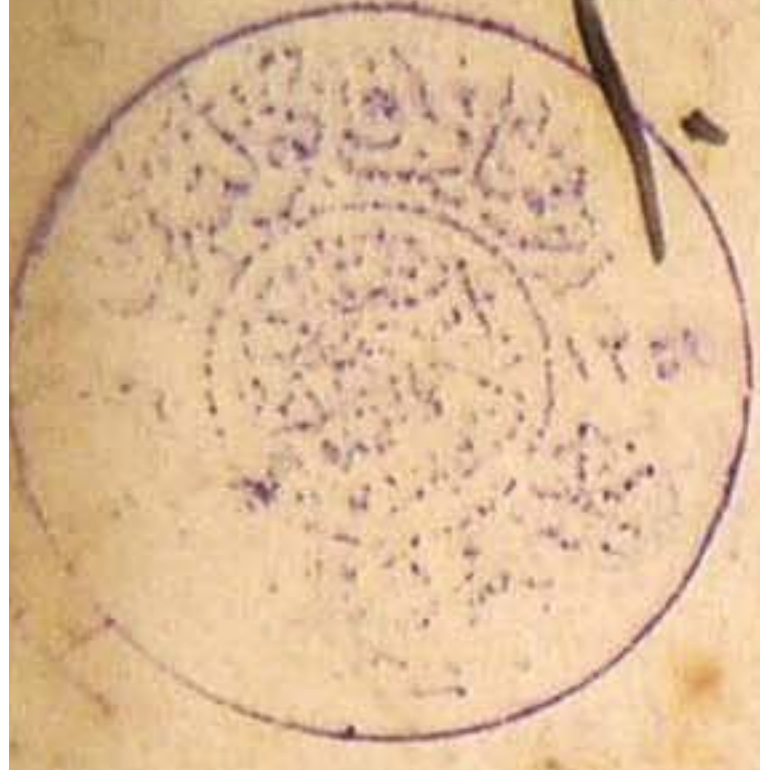

وقف غزوه و برینہ عبدی تقدیم
۱۹۲۶

صافی : ۳ - ۴

نومبر - شنبہ اول ۱۳۴۱

در دہجی ہمار

دارالْفُنُون

ادبیاتِ فاہولہ و لغتِ محمدیہ

فلسفہ ، اجتماعیات ، تاریخ ، جغرافیہ ، ادبیات

ایکلی آبدہ بر نشر اولنور

مندرجات

علی اکرم
فاضل نظمی
نجم الدین صادق
خلیل نعمۃ اللہ
یوسف شریف
محمد شرف الدین

« نفی » دہ تصنع
یونان قدیم ایلہ اسکی رومادہ تقویم سال واصول تواریخ
سوسیالیزم
فلسفہ اصطلاحی
ادبیات تاریخی
متنبی دن اول شعر

استانبول - مطبعۃ عامرہ

۱۹۲۶

« نفعی » ده تصنع

هر صنعتده بر تصنع مند مجدر . ادبا و شعرانك دكيل ، خلقك لسان تكلمنده بيله
تصنع حكمرما اولور . في الحقيقه اك كوچوك مجاز ، اك اهميتسز شكل بلاغت ، طبيعته
نظراً بر تصنعدن باشفا بر شی دكيلدر . شو قادر وارکه خلق ، اكثريت عظيمه سی
اعتباريله ، اديب اولماديغندن لسان مختارنده التزامی اولماديغنی در حال حس اولونان تصنعلر
كورولور . خلقك لسانی وجدان عمومی به ترجمان اولدیغنی ایچون ملی صنعتلر دییه بيله جگمز
تصنعلرنده خلق بعضاً ادبانك واصل اولما یا جنی درجه لره ارتقا ایدر . ایشته ضرور
امثالک اعجازکار بلاغتی بوکا اك بویوك دلیلدر . مثلاً « مال جانك یونغاسیدر » یا خود
« آ آق آق قارا کون ایچوندر » کی سوزلر اك بویوك ادیبی بيله بلاغت لسانیه سنه حیران
ایده جک ماهیتده در . سرعت انتقالده تدقیق و محاکمه ده یوکسه ک بر درجه یه واصل اولمش
امی بر انسانك مصاحبتمدن نه قادر ذوق آلیرز . بونك سببی آراشدیریلر سه کورلور که
بزه خطاب ایدن او جاهل انسان بوتون اسلوب تکلمنده ذره قادر تکلفه دوشمه دن صنعتلر
یا مقده در . شو حالده دییه بیلیرز که « تصنع » عربلرک « تفعل » بابنه ویردکاری معنی
« تکلف » ی افاده ایتدی که یعنی هیچ بر شی یا پیلما یورمش کیی یا پیلدیجه کوزهل اولور .
مفصل بر اثر ادبیده حتی بر منظومه ده بویله « طبیعیت » شکلنه متقارب تصنعلر یا مق
نادر میسر اولا بيله جک موفقیتلر دندر . اساساً « طبیعیت » پک محتاج ایضاح بر مزیت
اولدقدن باشقا اطوار بیانی صورت مطلقه ده « طبیعیت » دائره سنه صیقشدیرمق فکر بشری
تحدید ایتک اولور . فقط آثار ادبیده تصنع اخفا ایدیله بیلمه لیدر . بز بر اثری حاوی
اولدیغنی صنعتلر ایچون یازیلش کورور سه ک پک حقلی اولارق بکه نه میز ؛ بالعکس اونك
صنعتلرینی وحدت بداعتکارانه سنی ، روح موضوعنی تأیید وتنویر ایچون یا پیلمش بولور سه ق
تقدیر ایدرز . چونکه اثر صنعت اونی ابداع ایدن شخصیتک مکتسبات ادبیه وهله ملاعب
فکر یه سنه بر آینه ظهور دکیل ، او اثری مطالعه ایده جک ذاته حظ بدیعی بخش ایده جک
بر کلی نفی سدر . اویله بر کل شعر و ادب که اجزاسنك هیچ برندن اظهار هنر یعنی معنای
تکلفیله « تصنع » حس ایدیله مز ، لکن هر جزوی وحدت بدیعیه سنی و بداعت موضوعنی
تامین ایدن « موافق بر تصنع » اولور .

شرق و غربك خواصه عائد ادبیاتلری تدقیق اولونجه کورولورکه ایکی نوع ادبیاتك صفت فارقه لرندن بری ده « تصنع » ك طرز تلقیسنده وشكل تطبیقنده در . شرق ادبیاتنده هیئت عمومیه سیله « اظهار هنر تصنعی » ، غرب ادبیاتنده ایسه هیئت عمومیه سیله « بداعت تصنعی » حکمفرما اولمشدر . خلق ادبیاتلرنده بو حال یوق کبیدر و صنعت تلقیسی خلقه اینجه شرق و غرب همان همان برله شیر .

یوکسك ادبیاتلرده شرق ایله غرب آره سنده کی فرق عظیمك نه کیبی اسبابدن نشأت ایتدیکی و خلق ادبیاتلرنده نهدن دولای بویله بر تفاوت کوروله مدیکی بالاطراف تدقیقه شایان و غایت معضل مسائل ادبیه دندر . بومقاله مزده بویله بر امر معظمی در عهده ایده جك دکیلز ، مقصدیمز شاعرلریمزدن برینك طرز تصنعی موضوع بحث ایتمکدن عبارتدر :

معلومدرکه عثمانلی سلطنتك تأسسنی متعاقب یازیلان تورکجه شعرلر و نثرلرده عجم تأثیراتی پك محسوس و ادبیات فارسیده حکمفرما اولان تصنعات تورك ادبیاتنده جاری اولمقله برابر « باقی » نك زمان ظهورینه قادار آثاریمزده ینه آز چوق طبیعیت و صمیمیت واردی و تصنع بلیه سی ادبیاتمزده حاکم مطلق دکیلدی . باشقا هیچ بر اثر اولماسه سلیمان دده نك مشهور مولد نبوی رساله سی بو ادعایی اثبات ایچون دلیل کافیدر .

« باقی » عروض وزننك تأثیریه او قونامایاجق قادار بوزولمش ، عادتاً انفساح ایتمش اولان لسان نظمی تصفییه موفوق اولارق زمانه کوره برخارقه کوسته ردی . بو بویوک شاعریمز هیچ شبهه ایدیه مزکه شعر خواص ایچون بر مبدأ تکاملدر ، لکن « سلطنت تصنع » ایچونده مبداء حتی منتهای تکامل کندیسیدر . واقعا « باقی » تصنعلرنده عادتاً طبیعیت کوسته ره جك قادار استاد ماهردر ، حتی پك زیاده دقت اولونمازسه اکثر سوزلرنده بر تصنع بولوندیغی فرق ایدیه مهز ؛ شو حالده تصنعاتی اخفایه موفوق اولمق اعتبارله باقی بی اظهار هنر آمالنه قاپیلیمش بر متصنع عد ایتهمك لازم کله جك . حیفا که حقیقت حال بویله دکیلدر : بو شاعرده « تصنع » ی تأمین صنعت ایچون لزومنه کوره مراجعت اولونان بر « واسطه » عد ایتهمش ، بالعکس « تصنع » ی بر « غایه » اولارق قبول ایله مشدر . طرز تبلیغده موفقیتی نه قادار مستثنا اولورسه اولسون طرز تلقیده « باقی » متصنع بر شرق شاعری قالمشدر . مشهور مرثیه سیله داها بر قاچ شعری استثنا اولونجه باقینك اشعاری صنعت او یونجا قلیله مالمالدر . بویله اثرلرینی تدقیق ایده رکن انسان قدرت صنعتکارانه نك

سهولت تجلیسنه حیران اولور ، لکن اویله بر مقدرت عرفانک بوقادار هدر ایدیلش
 اولماسنده تأسف ایدر .
 قدامز آراسنده تصنع دوشمه سندن اک زیاده متأسف دها دوغروسی متأثر اولدیغ
 شاعر « فضولی » در . بیچاره فضولینک او دنیاده بلکه هیچ بر شاعره نصیب اولمایان
 حساسیت فوق العاده سنه رغماً لیلی مجنون کیی شلاله روحه بکزه یین الهی بیان بر اثر
 معظمده بیله گاه و بیگاه بر باد بر متصنع اولیورمه سی انسانه ناصیل باعث تأثر اولماسین؟
 باقیدن سوکرا کن بویوک شاعر لریمزدن تصنعه اسیر قالمایان ایکی سیما تاریخ ادبیاتمزد
 تمایز ایدر: نفعی، ندیم . لکن همان علاوه ایدلیم : شیمدی « تصنع » دینجه صنایع لفظیه
 قصد ایتمش اولدق ، یوقسه تصنعی موضوع بحث ایتدیکمز نفعی صنایع معنویه دن خاصه
 « مبالغه » نک هم اسیری هم سلطانیدر . اول امرده بو بویوک شاعریمزک صنایع معنویه
 درجه ارتباطنی کوره لم :

اعتقادجه مبالغه ایچون اسکی نظریات ادبیه مجله لرنده کوسته ریلن شرائط موفقیت
 و بداعتک هپسندن مهم بر شرط واردر : صمیمیت . شعرك برنجی مزیتی صمیمیت
 تحسس اولدیغنه کوره شاعرک علویتنه صمیم جانندن قانع اولمادیغی برمدوح ایچون اختیار
 ایده جکی مبالغه لر صنعی و بناء علیه غایت بارد اولور . ایشته بوندن دولاییدرکه قدمای
 شعرا مزک ، نفعی ده داخل اولدیغی حالده ، یا مجنون یا خود آبدال پادشاهلره و اونلرک
 کندیلری کیی بنده لرینه یازدقلری یوزلرجه قصیده نک مبالغاتی کلال آور تره اتدن عبارت
 قالمشدر . بوتون او قصیده لر آراسنده فضولینک قلبندن قوپدیغی بی اشتباه اولان مشهور
 بغداد قصیده سی ، نفعینک دردنجی مراده یازدیغی

اسدی نسیم نوبهار آچیلدی کلر صبحدم

آچسون بزمده کولکمز ساقی مدد صون جام جم

کیی اوچ دورت اثری و ندیمک مست حظوظات بر محیطدن ملهم بر طاقیم قصیده لری
 ایله دیگر شاعرلرک صمیمی تهیجندن دوغمش براق شعری استثنای اولونجه او قومغه دکر
 بر منظومه یوقدر . حال بوکه بو شاعرلرک هپسی حضرت پیغمبره انفس نعتلر یازمشلردر
 چونکه ذات رسالتپناهینک فوق البشر علویاتنه جمله سی وجداناً عاشقدر . بونلرک جناب
 محمدی توصیف ایچون التزام ایتدیکلری مبالغه لر شان نبویتیناهییه نسبة مبالغه بیله عداولوناماز

ویوره کدن قوپارق کلش سوزلردر . ایشته قوجا نفعینک - افصح انام اولان حضرت صاحب
وحیه عاڈ بر نعتک هر بیتنده کندی سوزینک تمدیجی کیبی بی ادبانه جراتندن قطع نظر -
انافس آثارندن اولان « سوزم » قصیده سنده غایت کوزه ل مبالغه لر کورولور :

مشرق صبح هدایتدر شناسیله دلم
مهر قدسی پرتو کوکب نشانیدر سوزم

*
**

باشلاسه م معراجنی تحقیقه آب و تاب ایله
کوهر شهوار گوش امهانیدر سوزم

*
**

خاک پای نعت کویانم که عرش اعظمک
ذکر و تسبیح لسان قدسیانیدر سوزم

مبالغه نفعینک روحیدر . بو روح علوی شو اوچ بیتده اولدیغی کیبی ، کندی صمیمیت
و طبیعتیله تجلی ایتدی کجه بلند و مستثنا فطرتنه حیران اولماق قابل اولماز . نفعی
مبالغاتی ابکار خیالیله ایله ترین ایده رک تصنعی برصنعب درجه سندن بر شعر خالص مرتبه سنه
حیقار مقده ده یکتادر . شیمدی دیوانی آچینجه نظر مزه تصادف ایدهن

سخن اولدر که بلا واسطه طبع سلیم
اوله مقبول دل نادره سنجان فهم

مطلعی قصیده سنده شو بیتلره باقیکنز :

قهری بر مرتبه کیم اولسه کر ادنی شرری
مشعل افروز ره قافله باد نسیم
نه کاستانه کذار ایلسه بر دمده ایدر
غنچه و لاله سنی اخکر سوزان جحیم

*
**

نفعی ده تصنع

فیض اندیشه رنکینم ایله باد صبا
ایتسه کرکشت و کذار چمن باغ نعیم
حکم فیض ایدر اول مرتبه جاری که دونر
شیشه باده کلر فکه حباب تسنیم .

*
* *

طبعم اول بحر سخندر که کف موجی طوتار
نکته لر ایچره نهان سبحة لوء لوء نظم
اشعارندن برکدسنه انتخاب یاپارسه ق ابکار خیالیه نک آغوش نازینه صیغنمش نفائس
مبالغات ایچون پک چوق ازهار بهشتی لمعان بولورز :

بر کلستاندر خیالم دل شکفته بلبل
اول کلستانک لطیف آب روانیدر سوزم
بر شبستاندر دواتم خامه زنیکی خادمی
اول شبستانک عروس دلستانیدر سوزم

*
* *

کوهر کفتارینک کان مشتریء مفلسی
کوچه اسرارینک خورشید دزد شبروی

*
* *

فیض استعداد ذاتن کورکه ایتمش تاازل
جذبیه سی خورشید و ماه آسمان مولوی

*
* *

هر سحر تا که چیقوب پرده سرای شبندن
ایده شاهنشاه زرناج فلک دیوانی
بوله دیوان هایونی کمال رونق
ارته کوندن کونه کیتدکجه شکوه و شانی

*
* *

ینه هر لاله بر شمع معنبر یاقدی دودندن
 سحاب عنبر افشان اولدی پیدا بوستان اوزره
 ینه چیقدی بیاضه نقشی هر سرو کل اندامک
 صاریلدی یاسمن شاخ نهال ارغوان اوزره

*

* *

ایدر شاه بهارک درهم بی سکه سن جاری
 دوکر ازهار بادامی صبا آب روان اوزره

*

* *

دکل شبنم شرار آه بلبدرکه چیقدقچه
 دوشر کسب رطوبتله هوادن کلستان اوزره

*

* *

کردون مکر آسوده میدر کندی کدردن
 دوران اکاده مهرینی برنیشتر ایلر
 گون باشنه برخلعت دیبا ویرر اما
 دامانی آلوده خون جگر ایلر

*

* *

انوری روزکارم نقطه پرکار غیب
 کوی خورشید ضمیر غیبدمدر بنم
 لامکان سیر آفتابم خاکه دوشمز پرتوم
 عرش استغناهی همت آسمانمدر بنم .

*

* *

آفتاب صبح معنا بزم اندیشه مده جام
 یاده فیض لایزال جاودانمدر بنم .
 ناز پرور عاشقم سرمست اولور سه م غم دکیل
 غمزه خونریز ساقی پاسبانمدر بنم

*

* *

رخامنده دکل امواج کونا کون و پیدر پی
کورینور جابجا باغ بهشتک عکس انہاری

برق اوران دستیکده تیغ پر کهر میدر یا خود
ایلدی دریایه غوطه آفتاب خاوری

موج پی در پیدر اول بحر سیاه صف ، بصف
بر نہنک اولسه نوله هر طوپ اژدر پیکرم .

آت حقنדה :

کلسه رفتارہ دوز بر صنم رعناہ
باشلاسه جلوہ طوس جناندر کویا

ایشته ایکی یوز الی صحیفهک قادر دیوان نفعیدن ایلیک الی بش صحیفه بی شویله جه
کوزدن کچیرنجہ بولدیمز الی ایات مبالغه کارانه . دیوانی آتام ایدہ رسہک دہا ایکی ، اوج
یوز فوق العاده بیت انتخاب ایدہ بیلیرزہ . لکن مقاله مزک حجمی مساعد اولمادیغندن بوقاداریله
اکتفا ایدیورز . یالیکز شاعرک حضرت پیغمبرہ اولان فارسی نعتندن شو بیتلری کہ
صمیمی مبالغهک کزیده نمونه سیدر بورایه نقل ایتمکدن کندیمزی آلامادق :

امید دارم از الطاف کردگار ازل

کہ لطف تربیتش باعث کمال منست

کهر نثار در آیم بعرصه محتر

چنانکہ عادت دیرینه خیال منست

چو بر جواهر نظم نظر کند گوید

کہ چیز این در و کوهر کہ پایمال منست

شوم بخاک رهش چهره سای و میکویم

کہ نفعی یم من و این ریزه سفال منست

مبالغاتی هپ بو یولده اولسه یدی نفعی به مبالغهده بر متضع دکیل ، بر مبدع داهی

دیمک لازم کلیدی ؛ لیکن او مبالغه نك غلو مطلق در که لرینه دوش هر ، عرش و فرشی
بر برینه قارشیدرر ، سدره المنتهاده پادشاهلرک تختی قورار ، چوکانلرد کونشی چوماقلاندرر ،
سواریلرک کولکه لرینه طی مکان ایتدیرر و الحاصل عجم مبالغاتی اک بر باد اشکالیله اختیار
ایدەر . بویولده مبالغاته دوشدکجه شاعر بر متضع بیله دکیلدر ، ساده جه بر قویاچیدر و دیواننک
قسم کلیسی حیفا که بویله مبالغه لرله دولودر . همان هیچ بر قصیده سننده قورتولامادیغی
« فخریه » ابتلاسیله ده شان شاعریتنه شبن اولاجق مبالغات عجمانه یه طوتولور .

نفعینک مبالغه دن صوکر ا پلکه ده مبالغه دن وهرشیدن اول التزام ایتدیگی تصنع یاخود
مغلوب اولدیغی صنعت ، آهنگ بیاندر . بر کره فارسینک لسانمه تغلی قبول اولونجه جزالت
آهنگ اعتباریله نفعی هیچ بر شاعریمزک کعبنه و ارامادیغی بر ارغنون رعد آواز اولور .
لسان نظمنده کی غلغله تبلیغه حتی بعضاً زمزمه بیانه مفتون اولماق امکان خارچنده در .
بر مصاحبه ادبیه مده دیمشدم که « نفعینک هیئت عمومیه سیله شدت ورقته آیردیغمز موسقار
شعرنده هر نوع طنانیت موجوددر : غلغله ، ولوله ، جوش و خروش ، طراقه رعود ،
فریاد جانکداز ، اینن عاشقانه ، بکای روح حتی صدای مشئوم ! بوسماوی فطرت شاعرک
دیوانه آهنگ نقطه نظرندن بر عمان شعر دنیلسه شایان اولور . « اوت ، شاعرک لسانی
بر عمان آهنگدر ، فقط عمان قادر خطر ناک بر لسان ! هجومه معروض قالانلر شدتنه
قارشی قوه محاکمه نك سدسیدیله تحفظ ایتمه زلرسه قعر نایابنه قادر سور و کله نوب کیده لر !
ایشته مثلاً قویوجی مراد پاشایه یازدیغی

غمزه که نهدم که تیغ چکوب خونفشان اولور

عشاق دلفکاره اجل مهربان اولور

مطلعلی قصیده شاعرک پک یوکسک اثرلرندن عد اولوناماز : نشیبی نفعینک مبتلا
اولدیغی « غمزه » لفظندن چیقاریلش مضمونلره مستند و پک ضعیف اولدیغی کیی اوریژینال
خیالری ده آزددر . لیکن آهنگ اعتباریله مدهش بر اثردر .

صفر دوزوب هجوم ایدیجک خیل دشمنه

دهشته آسمان وزمین پرفغان اولور

صارصیلدیغنججه زلزله جمله دن زمین

آشوب رستخیز قیامت عیان اولور

کرد سیهده شعله شمشیر تابدار
 کویا سحاب تیرهده برق جهان اولور
 اوقلر سهام قوس قزاقن خبر ویرر
 پیکان تیر ایسه اجل نا کهان اولور
 اوج هواده صیت چکاچاک تیغدن
 آواز رعدو بارقه ره کم کنان اولور

پارچاسی او قونورکن آهنگک شلاله بیانه قاپیلان مفکره نك عادتاً اختیاری قالماز .
 اثری یوقاریدن اشاعی انشاد ایتدیکن و جزالت اسلوبندن جان سپر اولدقدن صوکر
 تکرار صوغوق قانله او قومق وهر بیتنک معناسنی دوشونمک لازمدر .

« فکرده مبالغه وشکلده آهنگک » ایشته نفعینک شاعرلکی .
 حسن تعلیل کیبی ، تضاد کیبی صنایع معنویهده شاعرک یوکسه لکی واردر : لکن
 اوکا مثلاً حامد کیبی مستثنا تضاد لر ابداع ایدن برشاعر دیه میز .
 نفعی قافیه لرنده زماننک ایجاباتنه تابع اولمش و « فلك ، روزگار ، عالم ، سوزم ، زمانه »
 کیبی هر بیتنک معناسنده تأثیر مخصوصنی کوستره جک کله لری ردیف اتخاذا ایدره ک بر قاچ
 قصیده یازمشدر . بوندن ماعدا « معنوی ، مثنوی » و « رنگ ، تنک » قوافی مقیده سیله ده
 ایکی قصیده ترتیب ایتمشدر که ایکیسنده ده فافیه نك تنک اولدیغنی سویله یهرک سوزی قیصا
 کسر . لکن اکثر قصیده لرینی قولای قافیه لرله یازمشدر .

*

**

شیمدی نفعینک معنای مستعملیه « تصنع » درجه ارتباطنی یعنی صنایع لفظیه ده
 مسلك مختارینی موضوع بحث ایده بیلیرز . دیوان نفعیده کی غزل لر تدقیق اولونورسه شاعرک
 غزل یازدقجه صنعت او یونجاقلرینه تمایل ایتدیکی کورولور ، حتی غزل لرینک همان هیچ بری
 صنایع لفظیه دن آزاده قالاماشدر ؛ لکن نفعی وادی جدیدده غزل یازمقده اولدیغنی
 ایکیده برده ادعا ایتمکده اولماسنه رغماً بر غزل سرا دکیلدر . غزلک شکل محدودی اونک
 شلاله بیاتی استیعاب ایدمه زدی . نفعی غزله اصلاً اهمیت ویرمه مش و غزل لرینی دیوان دوادر مق
 ایچون نظم ایتمشدر . شاعرک او یونجاقلر قیلندن یازیلان شعرلرده صنعت او یونجاقلرینه رواج
 ویرمه سی پک طبیعی ایدی . اساساً نفعیده مرضی بر روح عاشقانه یوقدر ، اوشموس

تخیلدن روحنده برکانلر طوتوشان برشاعردرکه قصیده شکلنی بیله جوش و خروشنی استیعابه
کافی کوره مز ! حتی

تنزل ایله م انشایه ایله هم یوقسه
مسیحان فلک ورد ایدهردی انشامی

بیتیه اعلان ایتدیکی کیبی نثر یازمغی شان شاعریتنی محل برنقیصه عدایده. بویله برشاعرك
کندی شکل مختار و محبوبی اولان قصیدهده صنایع لفظیه اویونجاقلرینه انهماك کوستردمه مسی
طبیعی تلقی اولونابیلیر ایسهده قصیده یازدقجه زمانك تاثیر قاهرندن پك زیاده آزاده
قلمش اولماسی جداً شایان نظردر. خصوصیه نفعی باقیدن مؤخردر، باقی ایسه
یوقاریدهده سویله دیکمز کیبی هر شکل نظمده مدھش برمتصنع الفاظدر. فضولی ده الفاظ
پرستیده نفعی یه تاثیر مخصوص القا ایده بیلیردی. شاعرك تقلید ایتدیکی عجم شعرا-نك
صنایع لفظیه یه بوغولوب قلمش اولدقلرینی ده دوشونورسهك نفعینك لفظ پرستیده کوستردیکی
امسا که حیرت ایتمه مز لازم کلیر. هله شاعری نهایت دار عدمه سور و کله ین مشهور
«سہام فضا» یه عطف نظر ایده رسهك حیرتمز تضاعف ایدهر: شرق و غرب
ادبیاتلری حقنده یوقاریده سویله دیکمز نقطه نظر اختلافندن دولایی شرق ادبا و شعرا سی
صنایع لفظیه یی آثار جدیدیه قارشیدر مشلر؛ توریه، قلب، اتحاد اشتقاق، ترصیع کیبی
صنعت اویونجاقلریله مالامال تفسیرلر، تاریخلر، اخلاقنامه لر یازمشلر؛ ابجد حسابیه وقایع
عالمی تثبیت ایتمشلر، مرصع جمله لرله اولولرینه اغلامشلر، نقطه سزحر فلی غزللرله عشقلرینی اعلان
ایتمک ایسته مشلر؛ والحاصل الكجدی الكیوکسك آثار ادبیهده یوزلرینی صنایع لفظیه غازه سیله
بویابه رق کندیلرینی پالیاجولره دوندرمشلر! غرب ادباسی ایسه صنایع لفظیه نك ماهیتنی
تماماً ادراك ایدهرك بونلری هزل و هجو، مزاح و تنقیده منحصر طوتوشلر. بوفرک عظیمك
نه کیبی اسبابدن نشأت ایتدیکنی تعیین ایتمک یینه پك معضل برمسئله در. بوجهتی بر اقالیم
وبزه لازم اولان نقطه یه کله لم: شرق ادباسی آثار جدیدده تصنعات لفظیه یی التزام ایتمکه
برابر صنایع لفظیه نك وادی هزل و مزاحده فوق العاده موفقیتلر تأمین ایتدیکندن غافل
دکیللردی. حتی قدما مزك هجویاتندن بوکا پك پارلاق مثاللر کوسته ره بیلیرز. بویله اولدینی
حالد نفعی «سہام فضا» سنده بیله دیوانندن فضله صنایع لفظیه التزام ایتمه مشدر، سہام
قضانك روح و شکلی ده مبالغه و آھنکدر.

نفعی قصیده لرنده صنایع نفضیه به اسیر اولما مقله برابر زمانک تأثیر مدهشندن بالطبع
یوتون یوتون خارج قالماش ایدی . دیوانندن مثالر آلا لیم :

افت عین ال کمال رشک کار ایتمز بکا
دفع زخمه چشم خلاق معانیدر سوزم

نه دریا کیم نسیم همتیله جوش ایدر آبی
کهر افشان اولور امواجی فرق فرقدان اوزره

عقد کوهر کبی منظوم اوله طبعه وارد
چکمیله ناظم اولان زحمت قید تنظیم

شانه سوازن اولمادن قورقار طولاشماز زلفنه
نیلسون هر برخنده بیک دل سوزان بولور
دوشسه بر مجلسده کریاد صفای مشربی
آتش می فیض آب چشمه حیوان بولور

انوری روز کارم کیم شبستان سخن
شمع فکرمله ضیای نیر رخشان بولور
بیت معمور فلک رشک ایتمده ابیاتمه
سیر ایدن کرچه دلم برخانه ویران بولور

ملک رومی اول قدر طوتدی سودای شعرمک
فیضیم کویا بن اول هندو ستانمدر بنم

شیمدی سرفیض خلاق معانی بنده در
سرتسر عالمه سوادا صفهانمدر بنم

*
**

صبا دلال بند رکاه چین اولمش مراد ایلر
میان چارسوی گلشننده مشك تاتاری

*
**

نیجه ییل ایستسه سحر او کره تیر هاروته اندیشه م
آچینجه چارسوی فتنه ده دکان سحاری

*
**

جم اندیشه مک خورشید برجام زراندودی
عروس طبعمک ناهید برچنکی پرستاری

شاعرك برقاچ قصیده سنی کوزدن کچیره رك بولدیغمز شو مثاللری بوتون فصائینی
تدقیق ایده رسهك داها بر خیلی تکثیر ایده بیلیرز . لکن هر حالده نفعینك قصیده لرنده
صنایع لفظیه نسبتی اعظمی اولارق یوزده اوندن عبارت قالیر دیگر بویوک شاعر لریمزده
ایسه بونسبت یوزده یکر می بشدن آشاغی دکیلدر . هله ثابت کیبی ، نابی کیبی نفعیدن
مؤخر اولان شعرا مزده بونسبت یوزده الی بی ده کچهر .

بوندن ماعدا نفعی صنایع لفظیه تمایلی اکثریت اوزره صنایع معنویه نك بر نتیجه سی
اولارق اظهار ایده ر . دیمک ایسته رز که قصیده جی شاعرك روحنده هر شیدن اول معنا حکمدر .
ایشته شیمدی مثال اولارق کوسته ردیکمز شو اون ایکی بیتی تدقیق ایده رسهك اعتراف ایتمکه
مجبور اولورز که بونلردن همان هیچ بری بر «صنعت او یونجانی» یاپویرمک ایچون یازیلش دکیلدر
ولفظی صنعت ، عاداتا معنوی صنعتک بر نتیجه طبیعیه سی اولارق کلشدر .

بعضی کلمه لره قارشى نفعیده بر ضعف وارد و ایشته «غمزه» و «اندیشه» لغتلی اونک
اکثر ایتدیکی الفاظک باشنده کلیر . غزلیات و قصائنده «غمزه» یه و «اندیشه» یه پک
چوق تصادف اولونور ، لکن بو حال نفعی یه مخصوص دکیل ، همان بوتون بویوک شاعر لره
عائد بر نقیصه در .

نفعی « اظهار هنر و معرفت » مرضنده مبتلا کوروله مز . معلومدر که قدمای شعرا مز

فرآنی ، علوم شرعیہ پی ، فلسفہ پی ، وحدت وجودی ، تاریخ قدیمی ، ایران تاریخی ،
 علوم و فنونی حاصلی همان هر شییء بیلدکلرینه دلائل عدیده ابرازندن خالی قالمالردی .
 فضولینک

هوا عرائس کلزاره اولدی چهره کشا
 بهار کلشنه کیدیردی حله خضرا

مطلعلی قصیده سی شاعرك كافة علوم و فنونه وقوفنی اثبات ایچون یازیلشدر . باقینک

هنکام شب که کنکره قصر آسمان
 زین اولمش ایدی شعله نوب شمع اختران

مطلعلی قصیده سندن ده اظهار وقوف و هنر آمالی تقطر ایدر . نفعینک بویولده بر اثری یوقدر
 اوده آیات قرآنییه تلمیح حاتده بولونور ، فلسفه دن و وحدت وجوددن استعانه ایدر ، تاریخ
 قدیمه هله ایران خرافاتنه کیره ، علوم و فنونی سوزلرینه قاریشدر ؛ لکن بویولده تمایللری
 هپ تصویرات و خیالاتنه ، تمذیحات و مبالغاتنه رونق ویرمک ایچون و پک معتدلانه اولارق
 ظاهر در . بوتون تأثیرات متقدمه یه و تمایلات زمانه رغماً شاعرك « تصنع » ابتلا سندن
 بوقادار آزاده قالمش اولماسی مستثنا و علوی فطرتندن باشقا هیچ برسببه مستند کوروله میور
 شعر ی « محصله محیط » عد ایتک ایسته ینلرک ادعالرینه قارش ی نفعینک هیکل فطرتی ازیحی
 بر برهان جرح و ابطال عد اولونسه روادر ! نفعی قصیده لرنده نه بر خوجا افندی نه ده
 خرده پرست و مضمون پرداز بر متصنعدر ، او یالیکز بر شاعر و پرغلیان حسن و آهنگ بر
 شاعر در . فکرتک بر نهر معظم کیبی جوش ایتدیکنی سویله دیکی روان شاعر تی ایکی طرفنده کی
 اغاچلردن سوزولن کولکه لری ده ، طوپراقلردن دوکولن چورچوبلری ده یالیکز کنازلرینه
 قبول ایده بیلور و شلاله بیاننک اورتاسی دائماً الماسپاره لرایچنده خروشان اولوب کیدیور !

علی اکرم

